

УДК 331.556.4:327.56

ШИМАНСЬКА Катерина,

к. е. н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки
Житомирського державного технологічного університету

РИНОК ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ ПОСТКОНФЛІКТНОГО СТАНУ КРАЇН

Досліджено стан міграції біженців та шукачів притулку в Україні і світі, переважаючими детермінантами якої є загострення військових та етнополітичних конфліктів, терористичних загроз. Визначено, що зростання кількості вимушених переселенців та біженців, викликане військовими діями на Донбасі, в подальшому може отримати в Україні постконфліктний характер, подібний до міграційних процесів у країнах Східного партнерства.

Ключові слова: міграція, вимушена міграція, шукачі притулку, біженці, постконфліктна територія, терористичні загрози, військові конфлікти.

Шиманская Е. Рынок трудовых ресурсов в условиях постконфликтного состояния стран. Исследовано состояние миграции беженцев и искателей убежища в Украине и мире, преобладающими детерминантами которой является обострение военных и этнополитических конфликтов, террористических угроз. Определено, что рост количества вынужденных переселенцев и беженцев, вызванный военными действиями на Донбассе, в дальнейшем может получить постконфликтный характер, подобный миграционным процессам в странах Восточного партнерства.

Ключевые слова: миграция, вынужденная миграция, искатели убежища, беженцы, постконфликтная территория, террористические угрозы, военные конфликты.

Постановка проблеми. Враховуючи євроінтеграційний вектор розвитку України, слід пам'ятати про те, що питання міграції сьогодні для Європейського Союзу стоїть дуже жорстко, особливо задля безпеки у регіоні, подолання загроз тероризму та уникнення гуманітарної катастрофи через масову імміграцію біженців з країн Близького Сходу.

У 2014 р. загальна чисельність біженців у світі складала 19,5 млн осіб – це найвищий показник з часів Другої світової війни. Країнами, де вони отримали притулок, стали: Туреччина (1,6 млн осіб), Пакистан (1,5 млн осіб), Ліван (1,2 млн осіб), Ісламська Республіка Іран (1 млн осіб). Понад 53 % мігрантів – лише з трьох країн: Сирії (3,9 млн осіб), Афганістану (2,6 млн осіб) та Сомалі (1,1 млн осіб) [1, с. 1].

Стан латентного військового конфлікту, а також проведення анти-терористичної операції на окремих територіях Донецької та Луганської областей України і значна кількість вимушено переміщених осіб

актуалізує вивчення стану міграційних потоків біженців. Крім того, є необхідність дослідження численних проблем економіко-інфраструктурного та соціально-гуманітарного розвитку країн і регіонів як тих, які зазнали руйнувань у ході військових конфліктів, і тих, що приймають велику кількість біженців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Свій науковий пошук присвятили проблемам біженців та вимушеної міграції такі зарубіжні вчені і дослідники: К. Дагман, К. Васільєва, А. Піїл Дамм, М. Дж. Джибні, Г. Кроулі, С. Дрінквотер, Р. Каузер, І. Кресіна, О. Стойко, Х. Рюст. Вони піднімають фінансові, політичні (електоральні), культурні та інші проблемні питання перебування біженців у країнах призначення [2–6]. Теорію та практику попередження та/або розв'язання етнополітичних конфліктів та теоретико-методологічні засади дослідження проблем соціальних, політичних та етнічних конфліктів, зокрема, пов'язаних з імміграцією досліджують В. Котигоренко [7–8]. Міграційні процеси в цілому та проблеми міграції біженців у країнах Східного партнерства досліджують Л. Шахотько, А. Боброва, В. Ганта, Р. Єганян, О. Малиновська, В. Мошняга, С. Румянцев, М. Тухашвілі [9–15].

Таким чином, на сучасному етапі розвитку українського суспільства потрібне глибше дослідження характеру процесів міграції, управління ними.

Метою дослідження є вивчення обставин та передумов міграції біженців у країнах Східного партнерства в умовах постконфліктного стану країни.

Матеріали та методи. В ході дослідження використано бази даних *Eurostat* та Світового банку (*World Bank*) щодо кількості, гендерно-вікової структури біженців та тих, хто шукає притулку у світі, а також країн їх походження та призначення (зокрема, шукачів притулку з України). Опрацювання даних та їх візуалізація дозволили окреслити тенденції динаміки кількості українців, які шукають притулок у Європі, а також встановити характер таких міграцій. Вивчення теоретичних узагальнень та висновків провідних вчених і дослідників Консорціуму прикладних досліджень з міжнародної міграції «*Karim-East*» дозволили виявити подібність міграції біженців та шукачів притулку з України з аналогічними процесами у країнах Східного партнерства в умовах постконфліктного розвитку.

Результати дослідження. Поява біженців, як особливої категорії населення, у країнах та регіонах світу викликана переважно екологічними катастрофами, кількість яких з кожним роком зростає, військовими або етнополітичними конфліктами з подальшими загрозами терористичних актів. У даному випадку при ідентифікації конфліктів варто виходити з висновків В. О. Котигоренка, який визначає конфлікт як «різновид, форму, спосіб поведінки суспільних суб'єктів у вигляді гострого протистояння і суперництва з метою реалізації певного інтересу» [8]. Сучасну карту існуючих військових конфліктів складають 17 конфліктів в Азії, 16 – в Африці, 3 – у Латинській Америці,

4 – в Європі та 1 – в Океанії [16]. Статистичні дані Світового Банку про формування міграційних потоків біженців в усьому світі вказують, що походження біженців та їх міграційних потоків співпадає з часом та тривалістю конфліктів у країнах [17].

Разом з тим рівень соціально-економічного розвитку країн тісно пов'язаний із фактом появи в них біженців. Методологічний підхід Р. Дарендорфа підтверджує, щоб «конфлікти проявилися, повинні бути виконані певні технічні (особисті, ідеологічні, матеріальні), соціальні (систематичне рекрутування, комунікація) і політичні (свобода коаліцій) умови. Якщо відсутні деякі або всі з цих умов, конфлікти залишаються латентними, граничними, не перестаючи існувати» [18]. Зростання військової напруги у державі або високі ризики громадянських заворушень, реакційних політичних рухів чи терактів та тлі етнополітичних конфліктів, з одного боку, викликає або посилює гуманітарні проблеми населення цієї країни, протистояти яким у країнах з вищим рівнем доходів та соціально-економічного розвитку легше. Країни, які знаходяться на вищому щаблі за індексом людського розвитку і характеризуються переважно демократичними режимами, мають менший ступінь ризику військово-політичних конфліктів. Про це свідчать дані *рис. 1*.

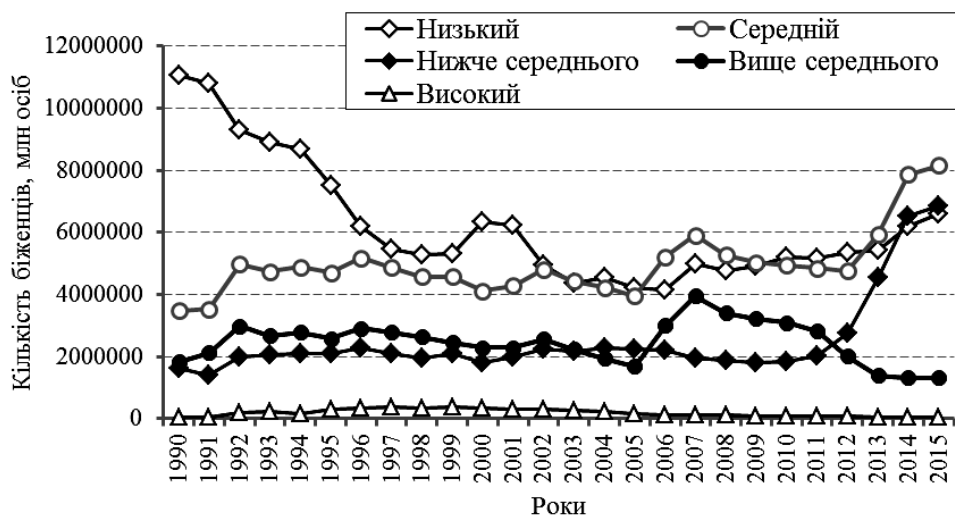

Рис. 1. Динаміка кількості біженців за групами країн походження відповідно до рівня доходів населення

Джерело: зведено автором за [17].

Події останніх років вказують на підвищення загрози тероризму у Бельгії, Великобританії, Німеччині, Франції, тобто найбільш розвинуті країни світу, переважно країни ЄС, також піддаються терористичним та політичним загрозам [19].

З кожним роком кількість військових конфліктів зростає, а руйнівні наслідки стають більш масштабними. Саме загострення проблем військово-політичного характеру та посилення нестабільності в багатьох країнах світу ставить на порядок денний питання організаційно-

правового забезпечення та економіко-гуманітарної підтримки масових переміщень окремих категорій мігрантів, легалізації їх статусу, економічної та інфраструктурної підтримки країн призначення (країн притулку чи країн тимчасового розміщення).

У країнах, де мігранти знаходять притулок, все частіше загострюється полеміка, пов'язана з проблемами їх інтеграції у приймаюче суспільство. І чим вищий рівень розвитку суспільства, тим вищий рівень його привабливості для мігрантів. Проблеми визначення векторів провадження державної політики та регіональної інтеграції в цілому будуть загострюватися. Прикладом цього є міграційна тематика у вирішенні питання виходу Великобританії зі складу ЄС.

Ситуація, у яку наразі потрапила Україна, частково подібна до військових та етнополітичних конфліктів 1990-х та початку 2000-х років у інших країнах, зокрема Азербайджані, Білорусі, Вірменії, Грузії, Молдові. Значні потоки біженців мігрували з цих країн через неможливість проживання на територіях, розорених етнічними та ідеологічними переслідуваннями, загрозами терористичних актів.

На гострій проблемі біженців наголошує М. Тухашвілі: «У Грузії відбувалися масове переселення місцевого населення завойовниками і вимушене поселення в інших країнах (в Ірані, Туреччині, Росії). ... В даний час в Грузії переважна маса біженців з'явилася в результаті останньої російсько-чеченської війни. ... У пострадянському періоді з Грузії переселився велика кількість осетинського населення, частина якого зі статусом біженця проживає в Північній Осетії та інших місцях Російської Федерації. Велика частина людей покинула Грузію на початку 1990-х років через скрутне економічне становище ... і політичний хаос (розгул незаконних бандформувань» [15].

Описуючи проблеми біженців та вимушених переселенців у Азербайджані (переважно з Вірменії), С. Румянцев вказує на маніпулювання статистичними даними про їх чисельність для створення політичного дискурсу та ескалації Нагірно-Карабаського конфлікту, який ще в кінці 1980-х та першій половині 1990-х років призвів до вимушених масових переселень. «За даними, наведеними азербайджанським урядом [до 1996 р.], – пише С. Румянцев, – 196 845 осіб з числа біженців були етнічними азербайджанцями і 51 649 – турками-месхетинцями з Узбекистану. В даному випадку мова йде тільки про ... біженців з Вірменії. У свою чергу, з Азербайджанської РСР була депортована абсолютна більшість етнічних вірмен, що проживали за межами Нагірно-Карабахської автономної області. ... близько 270 тисяч етнічних вірмен до 1990 р. стали біженцями з Азербайджану» [14].

Міграційну ситуацію з іншої сторони протистояння досліджує Р. Єганян: «За період 1988–1991 років Вірменія прийняла понад 360 тисяч біженців з Азербайджану ... Змушені були покинути Вірменію ... приблизно 170 тисяч етнічних азербайджанців» [11].

Причинами масової міграції біженців у 90-х роках ХХ ст. стали природні катастрофи (землетрус), економіко-соціальні та політичні трансформації суспільства в результаті розпаду СРСР (ринкові трансформації економіки, зупинка виробництва), транспортна і енергетична блокада. При цьому основною країною призначення біженців стала Російська Федерація.

Етнічний конфлікт Вірменії та Азербайджану – приклад дії політико-безпекових та культурно-етнічних детермінант формування міграційних потоків. Їх поєднання часто формує значні потоки біженців та тих, хто шукає притулку, що проявляється у практиці вимушеного переселення (депортації, репатріації).

Постконфліктний характер міграції спостерігався також у Республіці Молдова. У зв'язку зі збройним конфліктом весни–літа 1992 р., як зазначає В. Мошняга, «було зареєстровано близько 100 тисяч біженців: в Білорусь (859 осіб), Росію (17 346 осіб), Україну (61 тисяча осіб, з них більше 30 тисяч дітей) і держав «далекого зарубіжжя» (близько 20 тисяч осіб)» [13]. За дослідженнями В. Ганти, «чисельність біженців з Молдови збільшувалася з 2000 по 2010 рік з несподіваним злетом в 2002–2006 роках, і далі стаючи стабільною ... після того, як комуністична партія перемогла на виборах в 2001 р.». Велика кількість біженців направилися до Німеччини (5370 осіб), у США (3194 осіб) [10]. Тут відіграли важливу роль політико-ідеологічні детермінанти, зокрема повернення до комуністичної ідеології на рівні правлячої еліти країни.

Деяко приховану дію політико-ідеологічних детермінант міжнародної міграції можна спостерігати у Республіці Білорусь. За результатами досліджень Л. Шахотько та А. Бобрової, «відомості про кількість вимушених мігрантів з Білорусі обмежені. ... Окремі оцінки розміщені на сайтах Євростату та Управління Національної Безпеки США. За період 1998–2007 років на надання притулку в країнах Євросоюзу претендували 16,255 тисяч громадян Білорусі. Основними країнами, в які подані заяви, були Німеччина, Великобританія, Швеція, Франція, Чехія та Австрія» [9].

Вивчення даних *Eurostat* дозволяє констатувати, що різке зростання щомісячних звернень громадян України про надання притулку у країнах ЄС (*EU-28*) викликане перебігом військового конфлікту з Росією, починаючи з березня 2014 р. і дотепер, про що свідчить представлена на *рис. 2* візуалізація, якщо лінію тренда будувати за допомогою аналітичного інструментарію *MS Excel*.

З іншого ракурсу, відповідно до результатів досліджень І. Кресіної та О. Стойко, для України також характерна проблема нелегальної міграції та зростання її конфліктогенного потенціалу. «Основними країнами-постачальниками незаконних мігрантів залишаються Китай, Бангладеш, Індія, Пакистан, В'єтнам, Шрі-Ланка, громадяни яких рятуються від безробіття чи збройних конфліктів (Ірак, Афганістан, Сомалі тощо)» [5, с. 176].

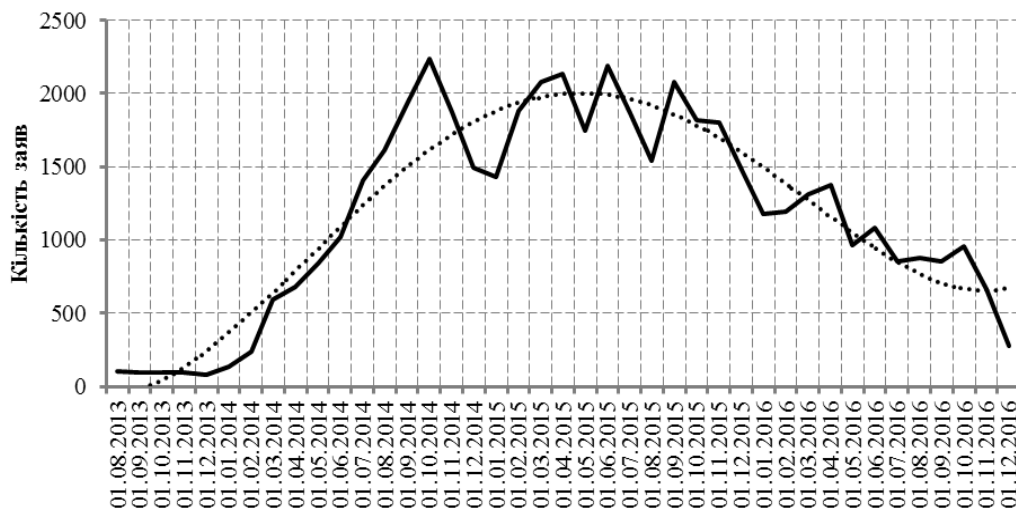

Рис. 2. Динаміка щомісячних звернень громадян України про надання притулку у країнах ЄС (EU-28)

Джерело: побудовано та розраховано авторами на основі [20].

Наведені приклади є проявом дії сукупності політико-безпекових факторів формування міграційної мотивації, які виявляються у дії низки детермінант:

- *політико-ідеологічних*, до яких слід віднести політичний режим у країні, систему реалізації громадянських прав, рівень корупції, провідну політичну ідеологію, наявність радикальних політичних рухів. Прикладом дії вказаної детермінанти є Білорусь, Російська Федерація, Молдова;

- *військово-безпекових* – участь держави у збройних конфліктах (як визнаних, так і невизнаних) та/або постконфліктний стан її території, дієвість системи забезпечення громадського порядку, вимога обов’язкової служби у збройних силах. Прикладами дії таких детермінант у країнах Східного партнерства є формування потоків біженців із України, хоча, якщо говорити про світові тенденції, то більш показовими є приклади Демократичної Республіки Конго, Афганістану/Пакистану, Ізраїлю/Палестини, Індії/Пакистану, Ємену, Ефіопії, Лівії, Малі, Нігерії, Південного Судану, Сенегалу, Сирії, Центральноафриканської Республіки;

- *соціально-політичних* – захист громадянських прав і свобод, що передбачає систему захисту від терористичних загроз, від переслідування за політичними мотивами та систему судового захисту, від виявів організованої злочинності (незаконний обіг наркотиків, торгівля людьми, випадкові вбивства). Така ситуація притаманна Колумбії, Мексиці, Перу. На території країн Східного партнерства подібна ситуація не спостерігалася, а якщо була, то виявлялася переважно на місцевому рівні.

Часто військові конфлікти базуються на етнічно-релігійних протистояннях, що характерно для військових конфліктів Вірменії

та Азербайджану. Світовими прикладами етнополітичних та міжрелігійних конфліктів є збройні протистояння у Центральноафриканській Республіці, Індії та Пакистані, Демократичній Республіці Конго, Південному Судані. Тут міграційні переміщення супроводжувалися масовим переселенням представників окремих етнічних груп у кращому випадку, а в гіршому – масовими знищеннями представників іншого віросповідання, етнічної групи або навіть народності (прикладом є геноцид у Руанді).

Якщо ж говорити про наслідки міграції біженців, то слід вказати на існування різноманітних (демографічних, економічних, соціальних, політичних, мовних, культурних, етнічних та ін.) аспектів прояву таких наслідків. Якщо конкретизувати перші три аспекти через інтегральне формування ними рівня життя населення та обумовлення кон'юнктури не лише ринку праці, але й ринків товарів та послуг.

Міграція біженців з країни походження потенційно провокує:

- демографічний дисбаланс (деформації у статеві-вікових групах, зниження рівня народжуваності в країні);
- значні втрати трудового потенціалу країни походження біженців (уповільнення поповнення ринку праці фахівцями, підготовленими у країні, зміщення кон'юнктури ринку праці в частині деформації попиту та пропозиції за окремими професіями, в тому числі на працівників вищої кваліфікації або специфічних робітничих професій, зростання навантаження на системи соціального забезпечення).

Міграція біженців у країнах їх призначення має низку наслідків, серед яких:

по-перше, демографічний дисбаланс, пов'язаних із потенційною зміною етнічного та мовного складу населення держави або окремих її регіонів (у даному випадку також можливі деформації у статеві-вікових групах, обумовлені різним рівнем народжуваності та смертності корінного населення та прибулих біженців, в т. ч. на основі їх релігійних переконань та культурних традицій);

по-друге, відчутна зміна кон'юнктури ринку праці в частині розширення пропозиції, як правило – дешевої робочої сили, здатної конкурувати з корінним населенням у сфері співвідношення підготовки та очікуваної оплати праці, зростання навантаження на системи соціального забезпечення (з урахуванням дії норм права щодо прийняття біженців та існуючих програм їх підтримки в країні призначення та/або інтеграційному об'єднанні країн);

по-третє, численні проблеми подальшої соціалізації біженців у приймаючих суспільствах на культурному, освітньому, професійному рівні та на ринку праці, що через складну адаптацію та неготовність корінного населення до прийому біженців може трансформуватися в етнічні протистояння.

Висновки. Дослідження сучасного стану та тенденцій формування міграційних потоків біженців в Україні та світі, зокрема, країнах

Східного партнерства, дало змогу сформулювати такі висновки. Країнами походження біженців є, як правило, країни з низькими та нижче середнього доходами на душу населення, що пояснюється зростанням військової напруги чи реакційних політичних рухів або терактів у державах з низьким індексом людського розвитку та анти-демократичними режимами.

Найбільш розвинуті країни світу (зокрема у ЄС), не дивлячись високий рівень матеріального забезпечення населення, нині характеризуються екстремально високими терористичним загрозами. Надання притулку біженцям у цих країнах загострює політико-інтеграційну полеміку корінного населення та влади, викликану проблемами інтеграції та гуманітарної підтримки мігрантів.

Військовий конфлікт на Сході України та спровоковане ним вимушене переміщення населення із зони бойових дій призвело до загострення проблем економіко-інфраструктурного та соціально-гуманітарного розвитку регіонів нашої держави. Ситуація в Україні в перспективі може бути подібна до сценаріїв розвитку міграції із постконфліктних територій країн Східного партнерства, де біженці не могли жити на зруйнованих територіях, де піддавалися етнічним та ідеологічним переслідуванням, загрозам терористичних актів.

На тлі зменшення кількості запитів українців на надання притулку в країнах Європи протягом останнього року актуалізується потреба врахування дії економічних детермінант, зокрема, рівня інфляції та безробіття, підвищення ставок споживчого кредитування, зростання фіскального навантаження на суб'єкти малого бізнесу при формуванні міграційних мотивів. Зокрема, дія вказаних детермінант виводить на перший план питання трудової міграції до країн ЄС.

За результатами дослідження окреслено дію політико-безпекових детермінант формування міграційних мотивів біженців на постконфліктних територіях світу, а також визначено, що така міграція потенційно провокує демографічний дисбаланс (деформації у статеві-вікових групах), значні зміни кон'юнктури ринку праці як у країні походження, так і у країні призначення, а також численні проблеми подальшої соціалізації біженців у приймаючих суспільствах на культурному, освітньому, професійному рівні та на ринку праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. International Migration Report 2015: Highlights (ST/ESA/SER.A/375). United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division, New York, 2016. URL : www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf.
2. Dustmann C., Vasiljeva K., Damm A. P. Refugee migration and electoral outcomes. CReAM DP, 2016. Т. 19. С. 16. URL : www.cream-migration.org/publ_uploads/CDP_16_16.pdf.
3. Gibney M. J. Refugees and justice between states. European Journal of Political Theory. 2015. Т. 14. № 4. С. 448–463. URL : <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1474885115585325>.

4. Crawley H., Drinkwater S., Kauser R. Regional variations in attitudes towards refugees: evidence from Great Britain. IZA DP. № 7647, 2013. URL : <http://repec.iza.org/dp7647.pdf>.
5. Кресіна І., Стойко О. Нелегальна міграція: проблеми протидії та правового регулювання. Політичний менеджмент. 2009. № 3. С. 174–180.
6. Ruist J. Refugee immigration and public finances in Sweden. University of Gothenburg, Working papers in economics. 2015. № 613. URL : https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/38323/1/gupea_2077_38323_1.pdf.
7. Котигоренко В. До питання про концептуальні засади етнонаціональної політики України. Політичний менеджмент. 2006. № 4. С. 20–43.
8. Котигоренко В. О. Конфліктогенні зони політичної системи України. Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. 2009. Вип. 17. С. 15–19.
9. Шахотько Л., Боброва А. Вынужденная миграция в Беларуси на современном этапе развития. КАРИМ-Восток–Консорциум прикладных исследований по международной миграции. Пояснительная записка 13/112, 2013. URL : www.carim-east.eu/media/exno/Explanatory%20Note_2013-112.pdf.
10. Ганта В. Ищущие убежища, беженцы и вынужденные переселенцы в Молдове. КАРИМ-Восток–Консорциум прикладных исследований по международной миграции. Пояснительная записка 13/121, 2013. URL : www.carim-east.eu/media/exno/Explanatory%20Notes_2013-121.pdf.
11. Еганян Р. Беженцы, вынужденные переселенцы и ищущие убежище в Армении. КАРИМ-Восток–Консорциум прикладных исследований по международной миграции. Пояснительная записка 13/138. 2013. URL : www.carim-east.eu/media/exno/Explanatory%20Notes_2013-138.pdf.
12. Малиновська О. А. Інтеграція біженців в Україні: проблеми та шляхи їх подолання. Міжнар. наук. форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. 2015. Вип. 19–20. С. 5–19. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnf_2015_19-20_3.
13. Мошняга В. Просители убежища, беженцы и вынужденно перемещенные лица в Молдове: проблемы признания, социальной защиты и интеграции. КАРИМ-Восток–Консорциум прикладных исследований по международной миграции. Пояснительная записка 13/102, 2013. URL : www.carim-east.eu/media/exno/Explanatory%20Notes_2013-102.pdf.
14. Румянцев С. Беженцы и вынужденные переселенцы в Азербайджане: политический контекст. КАРИМ-Восток–Консорциум прикладных исследований по международной миграции. Пояснительная записка 13/114, 2013. URL : www.carim-east.eu/media/exno/Explanatory%20Note_2013-114.pdf.
15. Тухашвили М. Беженцы и вынужденно перемещенные лица в Грузии. КАРИМ-Восток–Консорциум прикладных исследований по международной миграции. Пояснительная записка 13/104, 2013. URL : www.carim-east.eu/media/exno/Explanatory%20Note_2013-104.pdf.
16. Mapped: a world at war. IRIN. URL : https://emmeline.carto.com/viz/b69015da-136a-11e5-a64a-0e43f3deba5a/embed_map.
17. Refugee population by country or territory of origin. World Bank. URL : <http://data.worldbank.org/indicator/SM.POP.REFG.OR?year=2015>.
18. Дарендорф Р. Элементы теории социального конфликта. Социс (Соц. исслед.). 1994. № 5. С. 142–147. URL : http://ecsocman.hse.ru/data/968/645/1216/019_darendorf.pdf.
19. Terrorism & Political Violence Risk Map 2016: Aon's guide to Terrorism & Political Violence risk. Aon Risk Solutions, Global Broking Centre. URL : www.aon.com/terrorismmap/aon-terrorism-risk-map-overview-rev-07-05-2016.pdf.
20. Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex Monthly data (rounded). Eurostat. URL : <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do> (migr_asyappctzm).

Стаття надійшла до редакції 20.02.2017.

Shymanska K. Labour market in post conflict state of a country.

Background. Considering the European integration vector of Ukraine's development, it should be remembered that recently migration issues for the European Union become more urgent, particularly in the context of the regional security, overcoming of terroristic threats and avoiding a humanitarian catastrophe due to the mass immigration of refugees from the Middle East.

Analysis of last researches and publications has shown that despite the presence of certain scientific developments, the nature of emigration process from Ukraine at the current stage needs to be studied for identifying areas of prospective management for migration.

The Purpose of the article is the study of the state and preconditions of refugees' migration in post-conflict status in the country (on the example of Eastern Partnership countries).

Materials and methods. The study used analytical methods of data processing, in particular Eurostat and the World Bank databases on issues of number, gender and age structure of refugees and those seeking asylum in the world, as well as methods of theoretical generalization of leading scientists' research results.

Results of the study. Based on the study of dynamics of the number of requests of Ukrainian citizen for asylum in the EU determined that the growing number of asylum seekers from our country caused by military actions in Donbas. This situation corresponds to the general trends of similar processes in the Eastern Partnership countries where the migration processes had mostly post-conflict nature.

According to the results of the study, the effects of political and security determinant of the migration motivation of refugees in post-conflict areas around the world have been outlined.

Conclusion. The results of the study determined that refugees usually come from countries with low and lower middle incomes that can be explained by patterns of growth of military tension or reactionary political ideas or terrorist attacks in countries with low index of human development and anti-democratic regimes. However, the most developed countries (in particular EU) today are characterized by extremely high terrorism threats, and providing asylum to refugees in these countries exacerbates political and integration polemics caused by problems of integration and humanitarian support to migrants.

In view of the strengthening of worldwide problems associated with refugees migration and aggravation of social, economic, political and security problems, the studies of asylum seekers migration from Ukraine gain relevance today. By examining the characteristics of active military and political conflicts in the modern world map it was found that the prevailing determinants of refugees migration from post-conflict areas is the aggravation of the military-political confrontation and the emergence of terrorist threats.

Keywords: migration, forced migration, asylum seekers, refugees, post-conflict area, terrorist threats, military conflicts.

REFERENCES

1. International Migration Report 2015: Highlights (ST/ESA/SER.A/375). United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division, New York, 2016. URL : www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf.
2. Dustmann C., Vasiljeva K., Damm A. P. Refugee migration and electoral outcomes. CREAM DP, 2016. T. 19. S. 16. URL : www.cream-migration.org/publ_uploads/CDP_16_16.pdf.
3. Gibney M. J. Refugees and justice between states. European Journal of Political Theory. 2015. T. 14. № 4. S. 448–463. URL : <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1474885115585325>.

4. Crawley H., Drinkwater S., Kauser R. Regional variations in attitudes towards refugees: evidence from Great Britain. IZA DP. № 7647, 2013. URL : <http://repec.iza.org/dp7647.pdf>.
5. Kresina I., Stojko O. Nelegal'na migracija: problemy protydii' ta pravovogo reguljuvannja. Politychnyj menedzhment. 2009. № 3. S. 174–180.
6. Ruist J. Refugee immigration and public finances in Sweden. University of Gothenburg, Working papers in economics. 2015. № 613. URL : https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/38323/1/gupea_2077_38323_1.pdf.
7. Kotygorenko V. Do pytannja pro konceptual'ni zasady etnonacional'noi' polityky Ukrainy. Politychnyj menedzhment. 2006. № 4. S. 20–43.
8. Kotygorenko V. O. Konfliktogenni zony politychnoi' systemy Ukrainy. Suchasna ukrai'ns'ka polityka. Polityky i politology pro nei'. 2009. Vyp. 17. S. 15–19.
9. Shahot'ko L., Bobrova A. Vynuzhdennaja migracija v Belarusi na sovremennom jetape razvitija. KARIM-Vostok–Konsorcium prikladnyh issledovanij po mezhdunarodnoj migraciji. Pojasnitel'naja zapiska 13/112, 2013. URL : www.carim-east.eu/media/exno/Explanatory%20Note_2013-112.pdf.
10. Ganta V. Ishhushhie ubezhishha, bezhency i vynuzhdennye pereselency v Moldove. KARIM-Vostok–Konsorcium prikladnyh issledovanij po mezhdunarodnoj migraciji. Pojasnitel'naja zapiska 13/121, 2013. URL : www.carim-east.eu/media/exno/Explanatory%20Notes_2013-121.pdf.
11. Eganjan R. Bezhency, vynuzhdennye pereselency i ishhushhie ubezhishhe v Armenii. KARIM-Vostok–Konsorcium prikladnyh issledovanij po mezhdunarodnoj migraciji. Pojasnitel'naja zapiska 13/138. 2013. URL : www.carim-east.eu/media/exno/Explanatory%20Notes_2013-138.pdf.
12. Malynovs'ka O. A. Integracija bizhenciv v Ukraini: problemy ta shljahy i'h podolannja. Mizhnar. nauk. forum: sociologija, psihologija, pedagogika, menedzhment. 2015. Vyp. 19–20. S. 5–19. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnf_2015_19-20_3.
13. Moshnjaga V. Prositeli ubezhishha, bezhency i vynuzhdenno peremeshhennye lica v Moldove: problemy priznanija, social'noj zashhity i integraciji. KARIM-Vostok–Konsorcium prikladnyh issledovanij po mezhdunarodnoj migraciji. Pojasnitel'naja zapiska 13/102, 2013. URL : www.carim-east.eu/media/exno/Explanatory%20Notes_2013-102.pdf.
14. Rumjancev S. Bezhency i vynuzhdennye pereselency v Azerbajdzhane: politicheskij kontekst. KARIM-Vostok–Konsorcium prikladnyh issledovanij po mezhdunarodnoj migraciji. Pojasnitel'naja zapiska 13/114, 2013. URL : www.carim-east.eu/media/exno/Explanatory%20Note_2013-114.pdf.
15. Tuhashvili M. Bezhency i vynuzhdenno peremeshhennye lica v Gruzii. KARIM-Vostok–Konsorcium prikladnyh issledovanij po mezhdunarodnoj migraciji. Pojasnitel'naja zapiska 13/104, 2013. URL : www.carim-east.eu/media/exno/Explanatory%20Note_2013-104.pdf.
16. Mapped: a world at war. IRIN. URL : https://emmeline.carto.com/viz/b69015da-136a-11e5-a64a-0e43f3deba5a/embed_map.
17. Refugee population by country or territory of origin. World Bank. URL : <http://data.worldbank.org/indicator/SM.POP.REFG.OR?year=2015>.
18. Darendorf R. Jelementy teorii social'nogo konflikta. Socis (Soc. issled.). 1994. № 5. S. 142–147. URL : http://ecsocman.hse.ru/data/968/645/1216/019_darendorf.pdf.
19. Terrorism & Political Violence Risk Map 2016: Aon's guide to Terrorism & Political Violence risk. Aon Risk Solutions, Global Broking Centre. URL : www.aon.com/terrorismmap/aon-terrorism-risk-map-overview-rev-07-05-2016.pdf.
20. Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex Monthly data (rounded). Eurostat. URL : [http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do\(migr_asyappctzm\)](http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do(migr_asyappctzm)).